

Lyčių studijų centras

pristato SEMINARĄ „Mitų griovėja Maria Janion“

Pranešėja kino kritikė Živilė Pipinytė

Literatūros, idėjų ir vaizduotės istorikė Maria Janion yra kelių lenkų humanitarų kartų mokytoja, viena žymiausių Europos romantizmo tyrinėtojų. Anksti suvokusi „kitokio pasakojimo“ būtinybę, Janion visada rinkosi „nepatogias“ temas ir mokė savo studentus pasipriešinimo, maišto.

1968 m. Janion buvo išstremta iš Varšuvos į Gdansko universitetą, jos pavardė viešai nebuvo minima. Beveik kasmet pasirodančios Janion knygos bei jos pasisakymai erzina ir dabartinės Lenkijos dešiniuosius bei nacionalistus. Profesorė nuolat peržengia tradicines lenkų literatūros ir tapatybės aprašinėjimo ribas, iškelia originalias hipotezes. Lenkų feministės vadina Janion savo motina. Deja, Lietuvoje, iš kurios ji yra kilusi, Marios Janion vardas mažai žinomas.

Maria Janion: „Dabar vis aiškiau matau, kad mesianizmas yra didžiausias Lenkijos praeikimas. Pasirodo, kad kančia nepadaro kilnesniu. Man padarė įspūdį straipsnis apie tai, kad nuskriaustųjų širdys būna akmeninės. Jie pasižymi visišku abejingumu svetimoms kančioms. Jie negali suvokti, kad patys taip pat gali būti budeliai, kad gali įskaudinti. Tai savotiškas kurtumas. Jie turi ir nuoskaudos, ir didybės pojūtį, nes atlieka mesianistinę misiją, todėl paprasčiausiai nieko negirdi. Tarpukario metais taip pat būta mesianistinių idėjų, bet jos buvo marginalios. Bet dabar jos žydi, nes turi paliudyti mūsų kitokį, išdidų požiūrį į Europą. Reikia prisiminti, kad Europa visada laikė Lenkiją antraeilium kraštu. Apskritai, Europa slavų kraštus laiko civilizacijos požiūriu atsilikusiais. Tai - Europos kultūrinė panieka slavams. Visiškai atvirai ją įvardiju. Ir ta kultūrinė panieka sulaukia savo priešingybės mesianistinio pasididžiavimo pavidalu, nugalintiu tos, neva aukštesnės kultūros, panieką. Tačiau nuolatinis sukimasis geresnio ir blogesnio, aukštesnio ir žemesnio rate yra kažkas baisaus tautos mentalitetui, jo savimonei. Iš tikrųjų atsiduriame negalėjimo rate, (...) nes nuolat operuojama opozicija: geresnis - blogesnis, aukštesnis – žemesnis. Ne, mes nesame blogesni, mes esame geresni, nes esame mesianistinės aukos... Ir taip ratu...Reikia atnaujinti sąmonę, viską, kas formuoja šalies, tautos vaizduotę ir mąstymą, reikėtų įkalbėti humanitarus, kad jie kitaip papasakotų mūsų istoriją. Kitaip, kad pagaliau būtų pralaužtas tas užburtas negalėjimo ratas“.

Seminaras įvyks **kovo 31 d., antradienį, 17.30 val.**
VU centrinėje bibliotekoje (Universiteto g. 3),
seminarų kambaryje B3 (III a., Lituanistikos koridorius)

VILNIAUS UNIVERSITETO BIBLIOTEKA